

doceres nu af dette store engelske Finansblad. Og Bladet fortsætter saa med det Krav, at der ikke blot skal være nationale, men internationale Organisationer af Industrien. Det skriver i saa Henseende: „Men for, at der ikke skal blive Overproduktion af en bestemt Slags Varer, og for, at der ikke skal blive Tab ved Fordelingen, og for endelig, at der kan være stadig Kontakt mellem Forbrugernes Ønsker og Producenternes Maskineri, saa er det nødvendigt at gennemføre en national og international Organisation“. Jeg ved nu ikke, hvad de Herrer føler, som tror, at man en Gang maa kunne vende tilbage til Tilstandene før Krigen, og som endnu hylder den frie Konkurrencens gamle Lære, naar de hører, hvad dette udprægede kapitalistiske Blad mener om disse Sager. Bladet vender sig derefter direkte mod det Spørgsmaal, som vi her behandler, nemlig Spørgsmaalet om Ringe og Truster, og siger herom: „Vi kan ikke som Folk tillade vore ledende Industrier at blive store Ringe og Karteller, der opretholdes med det Formaal at plyndre Forbrugerne. Dette er deres absolutte Tendens, og hvis de, som staar i Spidsen, ikke har Forstand til at se Faren og undgaa den, da kommer den gamle Statskontrol tilbage, støttet af Forbrugerne. Vi har allerede indenfor adskillige Industrigræne flere Ringe, men vi elsker dem ikke. Industrien maa organiseres i det store, men ikke i Monopolsamenslutninger“.

Derefter gaar Bladet over til at vise, paa hvilken Maade Industrien kan organiseres. Selvfølgelig kommer Bladet til det Resultat, at man ikke kan gaa den af Socialdemokraterne anviste Vej, hvorefter Produktionen lægges ind under Staten eller i det hele under Samfundet, for Kommunerne kan i og for sig lige saa godt bruges i saa Henseende som Staten, men det siger derom, at det bliver nødvendigt at gaa til en kooperativ Organisation af hele Industrien. Jeg vil gerne oplæse det, fordi det har sin Betydning, at det staar i Rigsdagstidende: „Hvis vore kooperative Foreninger er kloge, skal de ikke blot drage Arbejderne, men alle Forbrugere ind i Kredsen af dem, der nyder Foreningernes Goder. Men er de ikke klarskuende, da faar de Statskontrollen paa Halsen, og deres Frihed til at arbejde for et virkeligt Gode bliver i høj Grad bundet og stækket“. Det vil altsaa sige, at dette Blad efter at have kritiseret Samfundsforholdene nøjagtigt ud fra samme Grundsatninger som vi Socialdemokrater,

tror, at man kan undgaa Gennemførelsen af den socialistiske Ordning ved, at Industrien organiseres rent kooperativt, og det har sin Betydning, at der i det samme Blad findes en Henvisning til, at Medlemsantallet i de engelske Brugsforeninger steg til omtrent 3 1/2 Million. De havde en Fremgang i det foregaaende Aar af over 1/4 Million Medlemmer. I England er der altsaa 3 1/2 Million Medlemmer i Brugsforeningerne, hvilket, da de fleste Medlemmer er Familiefædre, svarer til, at omtrent 15 Millioner Mennesker i gamle England er direkte knyttede til Forbrugsforeningerne. Jeg tror, at de handlende her i Landet gør vel i at overveje dette. De engelske Forbrugsforeninger omsatte i 1916 for 1,400 Mill. Kr., og de havde et Overskud af 340 Mill. Kr. paa denne Omsætning.

De Herrer vil altsaa se, at i England er Brugsforeningsbevægelsen, den kooperative Bevægelse, meget stærkt udviklet, og det er derfor muligt, at det engelske Finansblad vil gaa den Vej, netop fordi det ser, at det engelske Folk i saa stor Udstrækning slutter sig til den kooperative Idé. Her i Danmark er Brugsforeningsbevægelsen kun stærkt udviklet paa Landet. Indenfor Socialdemokratiet har der været forskellige Meninger om Brugsforeningsspørgsmaalet. Jeg har aldrig været nogen ivrig Tilhænger af Brugsforeningsbevægelsen i de store Byer, fordi det forekommer mig, at Brugsforeningsbevægelsen i de store Byer maa arbejde under meget vanskelige Forhold, da der der i Forvejen er Overflod af Købmænd og Detaillister. Men saaledes som Forholdene udvikler sig, er det meget muligt, at vi, der har været af den Opfattelse, kommer til at skifte Mening hurtigt. Som Handelslivet har udviklet sig under Krigen, kan man ikke sige, at Kunderne bliver overdrevent vel behandlet af deres Købmænd. Jeg sigter dermed ikke blot til den store Avance, som tages for de fleste Varer, men jeg tænker ogsaa paa, at den Knapthed paa Varer, som findes, i mangfoldige Tilfælde medfører, at de handlende optræder paa en ikke særlig elskværdig Maade overfor deres Kunder. Der gaar i saa Henseende i denne By mange Klager, som vist ikke er uberettigede. Jeg skal nævne et Eksempel paa en saadan Optræden af en Købmand, som jeg selv har været Vidne til. Da jeg en Dag var inde i en Osteforretning, kom der en ældre Herre, meget pænt paaklædt og med Guldorgnetter, hele hans Ydre tydede paa, at han tilhørte Overklassen. Han vilde købe